FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT LEENDERT A. GEELHOED
föredraget den 10 mars 2005 [1]

I — Inledning

1. I förevarande mål har Korkein oikeus (Högsta domstolen) (Finland) ställt två frågor till domstolen om tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/37/EG av den 22 juni 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om maskiner [2] (nedan kallat direktiv 98/37) och av artiklarna 28 EG och 30 EG. Korkein oikeus har ställt frågorna för att få klarhet i huruvida gemenskapsrätten utgör hinder för att tillämpa en nationell bestämmelse enligt vilken den som importerar en maskin som tillverkats i en annan medlemsstat, vid äventyr av civil- och straffrättslig påföljd, skall kontrollera att maskinen är säker trots att den försetts med en EG-försäkran om överensstämmelse.

1 — Originalspråk: franska.
2 — EGT L 207, s. 1.

II — Bakgrund och tolkningsfrågorna

2. Den 17 november 1998 råkade Raine Pöyry, anställd vid bolaget Peltitarvike Oy, ut för en allvarlig olycka på sin arbetsplats då han arbetade på en kantpress.

3. Det framgår av begäran om förhandsavgörande att Raine Pöyrys arbetsledare hade bytt klingan i kantpressen den 17 november 1998 och att Raine Pöyry skulle hjälpa honom med denna uppgift. Arbetsledaren hade aktiverat nödstoppet för att bryta strömtillförseln. Raine Pöyry råkade då av misstag komma i kontakt med maskinens fotpedal. Trots att strömtillförseln hade brutits med hjälp av nödstoppet kom maskinen i rörelse sedan fotpedalen vidrörts och Raine Pöyry åsamkades en allvarlig handskada.

4. Den aktuella maskinen är en kantpress av typen Amada Promecam ITS 2, serienummer 80.25 B 50412, som tillverkats i Frankrike av det franska bolaget Amada Europe. Det finska bolaget Ama Prom, där Syuichi Yonemoto är verkställande direktör, importerade maskinen härifrån till Finland och

sålde den sedan till bolaget Peltitarvike Oy i april 1995. Vid importtillfället var maskinen "CE-märkt". I det av tillverkaren lämnade intyget (certificate of conformity CE relative to working equipments) angavs följande: "The undersigned manufacturer AMADA EUROPE (address) certifies that the new below designated equipment hydraulic press-brake 80.25 type ITS 2 No Series B 50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 394, EN 418, EN 457, EN 60204.

The AIF/S, Organism authorized by the act from the Labour Department on 11/08/1992, has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS 2-type under the number 384-090A-0004-11-94 (No AIF/S), on 08/11/1994."

5. I sin stämningsansökan till Helsingin käräjäoikeus (Helsingfors tingsrätt) (Finland) gjorde åklagaren gällande att maskinen var farlig och inte överrensstämde med gällande föreskrifter, eftersom den kunde fungera med full kapacitet genom ett tryck på fotpedalen och att nödstoppsfunktionen inte fungerat på ett korrekt sätt. Enligt åtalet var instruktionsanvisningarna alltför kortfattade och bristfälliga för att maskinen skulle kunna användas riskfritt, tangentpanelen var annorlunda jämfört med vad som visades i bruksanvisningen vilken inte i alla delar var avfattad på finska.

6. Tingsrätten ansåg det klarlagt att maskinen hade följande karakteristiska egenskaper:

— När den strömbrytare som aktiveras med hjälp av en nyckel ställs på nivå 2 kunde maskinen fungera på full effekt med hjälp av fotpedalen.

— Genom att trycka på maskinens nödstoppsfunktion bröts endast strömtillförseln till tangentpanelen medan maskinen fortfarande hade strömtillförsel och den hydrauliska pressen fortsatte att fungera.

— Nödstoppstangenterna öppnas mindre än 1 millimeter vid tryck. För att tangenten skulle komma i stängt läge krävdes att den trycktes ner ytterligare flera millimeter. Hela nödstoppssystemet var trögt.

— Maskinens bruksanvisning var inte i alla delar avfattad på finska, tangentpanelen var annorlunda jämfört med vad som visades i bruksanvisningen, vilken var alltför kortfattad och bristfällig för att maskinen skulle kunna användas riskfritt.

— Maskinen sattes vanligtvis i gång på hög hastighet med hjälp av fotpedalen även om det inte fanns någon annan skyddsanordning avsedd att undvika handskador än den kontakt att använda med båda händerna som enligt Peltitarvike Oys arbetsrutiner i allmänhet inte användes.

— Nödstoppsanläggningen användes för att stoppa maskinen i syfte att byta knivbladen, vilket gjordes i stort sett dagligen, trots att anläggningen inte var avsedd att användas i detta syfte. För att garantera säkerheten borde strömtillförseln ha brutits eller en lägre arbetshastighet ha valts med hjälp av den omställningstangent som finns på tangentpanelen.

7. Tingsrätten ansåg att importören var skyldig att kontrollera att försålda och använda maskiner var utformade och tillverkade enligt gällande regler. För att denna omsorgsplikt skall vara uppfylld är det inte tillräckligt att maskinen har CE-märkning och att tillverkaren gett ett skriftligt intyg på att maskinen uppfyller gällande standard. Dessa omständigheter fritar nämligen inte importören från skyldigheten att följa arbetarskyddsbestämmelserna i 40 § työturvallisuuslaki (den finska lagen om skydd i arbetet). Enligt denna bestämmelse är den som importerar eller säljer en maskin skyldig att försäkra sig om att maskinen vid normal användning inte medför några olycksfalls-, skade- eller hälsorisker samt att maskinen utformats och tillverkats på ett sätt som överensstämmer med lagstadgade regler och krav. Annars kan civil- och straffrättsligt ansvar komma att utkrävas.

8. Tingsrätten dömde således Syuichi Yonemoto till 30 dagsböter för arbetarskyddsbrott och för vållande till kroppsskada. Tingsrätten dömde dessutom Syuichi Yonemoto att betala skadestånd till Raine Pöyry.

9. Helsingin hovioikeus (Helsingsfors hovrätt) (Finland) fastställde tingsrättens dom men skärpte påföljden till 50 dagsböter och satte ned skadeståndet något.

10. I sitt överklagande av hovrättens dom till Finlands Högsta domstol förnekade Syuichi Yonemoto att importören har en skyldighet att försäkra sig om att en maskin utformats och tillverkats enligt gällande normer när maskinen har försetts med CE-märkning och åtföljs av ett intyg om överensstämmelse samt instruktioner om dess användning och skötsel bifogats. Tillverkarens CE-märkning och intyget om överensstämmelse i förevarande fall grundades på ett intyg som utfärdats av ett behörigt organ. Enligt detta intyg överensstämde maskinen med de direktiv och standarder som är tillämpliga på denna typ av maskiner.

11. Syuichi Yonemoto gjorde i överklagandet gällande att de finska administrativa myndigheterna och domstolarna inte i strid med artikel 28 EG kan kräva att en importör i Finland skall kontrollera en maskin av en modell som godkänts i en annan medlemsstat och som är CE-märkt. Importören är endast skyldig att försäkra sig om att tillverkaren erhållit ett intyg av ett behörigt organ om att maskinen överensstämmer med gemenskapsrättsliga standarder, att den är CE-märkt och att bruksanvisning och skötselföreskrifter bifogats jämte intyget om överensstämmelse.

12. Det var mot denna bakgrund som Korkein oikeus beslutade att förklara målet vilande och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1. Vilka begränsningar uppställs i gemenskapsrätten, särskilt enligt ... direktiv 98/37/EG och artiklarna 28 EG och 30 EG, beträffande de skyldigheter som enligt nationell rätt åläggs en importör av en CE-märkt maskin (eller en annan aktör i distributionskedjan)

— innan maskinen säljs, och

— efter försäljningstillfället?

2. Korkein oikeus önskar vidare att EG-domstolen lämnar närmare uppgifter om följande frågeställningar:

a) I vilken utsträckning och under vilka förutsättningar är det enligt gemenskapsrätten i säkerhetshänse-

ende tillåtet att föreskriva en handlings- eller kontrollplikt för importören av en CE-märkt maskin (eller en annan aktör i distributionskedjan)?

b) Är det vid bedömningen av den skyldighet som åvilar importören (eller en annan aktör i distributionskedjan) enligt gemenskapsrätten av betydelse vilken typ av säkerhetsbrist det rör sig om i det enskilda fallet?

c) Skall bestämmelserna i 40 § työturvallisuuslaki (lagen om skydd i arbetet) ..., med beaktande av de straff- och civilrättsliga påföljder för underlåtelse att iaktta skyldigheterna ..., anses strida mot gemenskapsrätten och i så fall i vilket avseende?"

III — Tillämpliga bestämmelser

A — *De gemenskapsrättsliga bestämmelserna*

13. I direktiv 98/37 uppställs vilka grundläggande hälso- och säkerhetskrav som maskiner skall uppfylla. Genom direktiv 98/37 ersattes och kodifierades direktiv 89/382/EEG. [3]

14. I artikel 2 i direktiv 98/37 föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att se till att maskiner eller säkerhetskomponenter som omfattas av detta direktiv får släppas ut på marknaden eller tas i bruk endast om detta inte medför risk för personers hälsa och säkerhet, samt, i förekommande fall, husdjur och egendom, under förutsättning att maskinerna eller säkerhetskomponenterna har installerats och underhålls på riktigt sätt samt används för avsett ändamål.

2. Bestämmelserna i detta direktiv skall inte vara till förfång för medlemsstaternas rätt att, med vederbörligt beaktande av fördraget, fastställa sådana krav som de anser vara nödvändiga för att se till att personer, och i synnerhet arbetstagare, skyddas när de använder ifrågavarande maskiner eller säkerhetskomponenter, under förutsättning att

3 — Rådets direktiv 89/392/EEG av den 14 juni 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om maskiner (EGT L 183, s. 9), i dess lydelse enligt rådets direktiv 91/386/EEG av den 20 juni 1991 (EGT L 198, s. 16; svensk specialutgåva, område 13, volym 20, s. 210), rådets direktiv 93/44/EEG av den 14 juni 1993 (EGT L 175, s. 12; svensk specialutgåva, område 13, volym 24, s. 136) och rådets direktiv 93/68/EEG av den 22 juli 1993 (EGT L 220, s. 1; svensk specialutgåva, område 13, volym 24, s. 197).

detta inte innebär att maskinerna eller säkerhetskomponenterna ändras på något sätt som inte specificeras i detta direktiv.

..."

15. Enligt artikel 3 i direktivet skall maskiner och säkerhetskomponenter som omfattas av detta direktiv uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i bilaga I till nämnda direktiv.

16. I artikel 4 i direktiv 98/37 föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna får inte inom sina territorier förbjuda, begränsa eller förhindra att maskiner och säkerhetskomponenter som uppfyller bestämmelserna i detta direktiv släpps ut på marknaden och tas i bruk.

..."

17. I artikel 5 i direktivet föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall anse att följande uppfyller bestämmelserna i detta direktiv, inklusive det förfarande för bedömning av överensstämmelse som avses i kapitel 2:

— Maskiner försedda med CE-märkningen och åtföljda av den EG-försäkran om överensstämmelse som avses i bilaga II A.

— Säkerhetskomponenter som åtföljs av den EG-försäkran om överensstämmelse som avses i bilaga II C.

I avsaknad av harmoniserade standarder skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som de bedömer som nödvändiga för att uppmärksamma de berörda parterna på de nationella tekniska standarder och specifikationer som finns och som anses viktiga eller av betydelse för att de grundläggande säkerhets- och hälsokraven i bilaga I skall uppfyllas på ett fullgott sätt.

2. När en nationell standard överförd från en harmoniserad standard, vars referensnummer har publicerats i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, omfattar ett eller flera av de grundläggande säkerhetskraven skall maskiner eller säkerhetskomponenter som konstruerats och tillverkats i enlighet med denna standard förutsättas uppfylla de relevanta grundläggande kraven.

Medlemsstaterna skall offentliggöra referensnumren till de nationella standarder som överför harmoniserade standarder.

..."

18. I artikel 7 i direktiv 98/37 föreskrivs följande:

"1. När en medlemsstat konstaterar att

— en maskin med CE-märkning

eller

— en säkerhetskomponent åtföljd av EG-försäkran om överensstämmelse som används på avsett sätt kan äventyra personers samt, i förekommande fall, husdjurs och egendoms, säkerhet skall den vidta alla lämpliga åtgärder för att avlägsna maskinen eller säkerhetskomponenten från marknaden och förbjuda att den släpps ut på marknaden och tas i bruk samt begränsa dess fria rörlighet.

Medlemsstaten skall omedelbart underrätta kommissionen om sådana åtgärder och om skälen för beslutet ...

2. Kommissionen skall utan dröjsmål samråda med de berörda parterna. Om kommissionen efter sådant samråd anser att åtgärden var befogad skall den omedelbart underrätta den medlemsstat som tog initiativet samt övriga medlemsstater om detta. Om kommissionen efter samråd anser att åtgärden var obefogad skall den omedelbart underrätta den medlemsstat som tog initiativet om detta samt tillverkaren eller den som representerar honom i gemenskapen. När det beslut som avses i punkt 1 rättfärdigas av en brist i standarderna och den

medlemsstat som ursprungligen fattat beslutet vidhåller sin inställning skall kommissionen omedelbart underrätta kommittén för att sätta igång den procedur som avses i artikel 6.1.

3. När

— maskiner som inte uppfyller kraven försetts med CE-märkning,

— säkerhetskomponenter som inte uppfyller kraven åtföljs av en EG-försäkran om överensstämmelse,

skall en behörig medlemsstat vidta lämplig åtgärd mot den som utfört märkningen eller utfärdat försäkran och underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om detta.

..."

19. I artikel 8 i direktiv 98/37 föreskrivs att tillverkaren eller den som representerar honom i gemenskapen i regel skall bedöma överensstämmelsegraden hos en maskin tillverkad i gemenskapen. Han skall i detta avseende utfärda en EG-försäkran om överensstämmelse och förse maskinen med CE-märkning samt utarbeta dokumentation enligt bilaga V till nämnda direktiv. För vissa maskiner som innebär större säkerhetsrisker och som återfinns i bilaga IV till direktivet, däribland kantpressar, föreskrivs en strängare bedömningsprocedur, innefattande deltagande av anmält organ i enlighet med bilaga VII till direktivet.

20. I punkt 1.7.3 i bilaga I till direktiv 98/37 föreskrivs att alla maskiner skall vara försedda med fullt läsbar och varaktig märkning som innehåller minst uppgifter om tillverkarens namn och adress, CE-märkning, serie- eller typbeteckning, eventuellt serienummer och tillverkningsår. Maskinen skall dessutom förses med all information som är relevant för maskintypen i fråga och som behövs för att den skall kunna användas på ett säkert sätt (exempelvis maximal hastighet för vissa roterande delar med mera).

21. Av punkt 1.7.4 i bilaga I till direktiv 98/37 följer följande:

— Alla maskiner skall åtföljas av anvisningar som innehåller minst följande information:

— Bruksanvisningen skall avfattas av tillverkaren eller av den som representerar honom i gemenskapen på något av gemenskapens språk. När maskinen tas i bruk måste den åtföljas av en översättning av bruksanvisningen till det eller de språk som används i det land där maskinen skall användas och av bruksanvisningen på originalspråket. Denna översättning måste utföras antingen av tillverkaren eller av den som representerar honom i gemenskapen eller av den person som inför maskinen i språkområdet i fråga.

— Bruksanvisningen skall innehålla sådana ritningar och diagram som är nödvändiga för idrifttagande, underhåll, kontroll, funktionskontroll och, i förekommande fall, reparation av maskinen, samt alla övriga värdefulla upplysningar, i synnerhet med avseende på säkerhet.

— Litteratur om maskinen får inte motsäga bruksanvisningen vad gäller säkerhetsaspekterna.

22. I bilaga II A till direktiv 98/37, rörande innehållet i EG-försäkran om överensstämmelse för maskiner, föreskrivs att EG-försäkran skall innehålla en rad uppgifter, bland annat namn på och adress till tillverkaren eller den som representerar honom i gemenskapen, beskrivning av maskinen, alla relevanta bestämmelser som uppfylls av maskinen och i förekommande fall anmält organs namn och adress samt nummer på intyg om EG-typkontroll eller namn på och adress till det anmälda organ som dokumentation skickats till i enlighet med artikel 8 i direktivet.

23. I bilaga II A till direktivet föreskrivs vidare att denna deklaration skall vara avfattad på samma språk som den ursprungliga bruksanvisningen och antingen vara maskinskriven eller textad med tryckbokstäver. Den måste åtföljas av en översättning till ett av de officiella språken i landet i vilket maskinen skall användas. Denna översättning måste utföras enligt samma villkor som för översättningen av bruksanvisningen.

24. I bilaga V till direktiv 98/37 definieras innehållet i den dokumentation enligt artikel 8 i direktivet som tillverkaren eller den som representerar honom skall förvara och se till att den förblir tillgänglig hos honom, i händelse av kontroll. I punkt 4a i bilagan preciseras emellertid att den dokumentation som åsyftas i punkt 3 inte behöver finnas ständigt fysiskt tillgänglig, men skall kunna "göras tillgänglig inom en tidsperiod som står i rimligt förhållande till dess betydelse". Enligt punkt 4c i bilagan skall dokumentationen avfattas på något av gemenskapens officiella språk, med undantag av anvisningarna för maskinen.

B — *Tillämpliga nationella bestämmelser*

25. Vad gäller de tillämpliga nationella bestämmelserna följer det av den nationella domstolens beskrivning att den finska lagen om skydd i arbetet bland annat innehåller bestämmelser genom vilka direktiv 89/391/EEG införlivas. [4]

26. Nämnda lag innehåller även bestämmelser om skyldigheter för andra än arbetsgivaren. Det rör sig i detta avseende om 40 § första och andra styckena som, då omständigheterna ägde rum, hade följande gällande lydelse:

"En tillverkare, importör eller försäljare av en maskin, ett redskap eller någon annan teknisk anordning samt den som för ut en sådan anordning på marknaden eller överlämnar den till någon annan för begagnande skall var för sig se till att

1) anordningen, då den här i landet förs ut på marknaden eller överlämnas för begagnande, inte medför fara eller ohälsa, när den används för avsett ändamål,

2) anordningen är planerad, tillverkad och vid behov kontrollerad i enlighet med vad som särskilt stadgats eller bestämts om den, och

3) anordningen har de skyddsanordningar som behövs vid sedvanlig användning samt åtföljs av behövliga märkningar och annan utredning över att anordningen uppfyller kraven.

Med anordningen skall levereras behövliga anvisningar om hur den skall monteras, användas och underhållas. Anvisningarna skall vid behov innehålla instruktioner om rengöring, sedvanliga reparationer och regleringar samt om åtgärder vid sedvanliga reparationer och regleringar samt om åtgärder vid sedvanliga störningar. Dessa arbeten skall beaktas även då behovet av skyddsanordningar övervägs."

27. För det fall dessa bestämmelser inte iakttas kan straffrättsliga och civilrättsliga påföljder aktualiseras.

4 — Rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet (EGT L 183, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 146).

IV — Bedömning

A — *Inledande anmärkningar*

28. Direktiv 98/37 räknas bland de direktiv som innehåller "det nya tillvägagångssättet" vad gäller tillnärmningen av lagstiftning. I direktivet återfinns grundläggande hälso- och säkerhetskrav i fråga om konstruktion och tillverkning av maskiner och säkerhetskomponenter samt detaljer om maskinernas överensstämmelse i fråga om bedömning, försäkran och märkning.

29. Enligt sjunde skälet är syftet med direktiv 98/37 att möjliggöra fri rörlighet för maskiner, utan att nu gällande välgrundade skyddsnivåer i medlemsstaterna därmed sänks. I direktivet föreskrivs i fråga om konstruktion och tillverkning av maskiner bestämmelser som är av grundläggande betydelse för en säkrare arbetsmiljö och som kommer att kompletteras med särskilda bestämmelser om skydd mot vissa risker som arbetstagare kan utsättas för i arbetet, och med bestämmelser som avser organisationen av arbetstagarnas säkerhet på arbetsplatsen. Av åttonde skälet framgår att direktiv 98/37 syftar till att undanröja hinder för rörligheten inom gemenskapen till följd av skillnader i medlemsstaternas lagstiftning om marknadsföring och försäljning.

30. De båda har tydligt kommit till uttryck i artiklarna 3 och 4 i direktiv 98/37. Enligt artikel 3 i direktivet skall maskiner och säkerhetskomponenter som omfattas av detta direktiv uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i bilaga I till nämnda direktiv. I artikel 4 föreskrivs att medlemsstaterna inom sina territorier inte får förbjuda, begränsa eller förhindra att maskiner och säkerhetskomponenter som uppfyller bestämmelserna i detta direktiv släpps ut på marknaden och tas i bruk.

31. Att en maskin uppfyller bestämmelserna i direktivet skall intygas innan den släpps ut på marknaden genom en EG-försäkran om överensstämmelse och genom att den förses med CE-märkning. Förfarandet för bedömning av överensstämmelse är olika stränga beroende på vilken maskin det är fråga om. Dessa bedömningsprocedurer specificeras i artikel 8 i direktivet.

32. Det är i princip tillverkaren eller den som representerar honom i gemenskapen som utför bedömningen av överensstäm-

melse. När det är fråga om maskiner som importerats från tredjeland är det enligt artikel 8.7 i direktiv 98/37 den som släpper ut maskinen på marknaden i gemenskapen som skall uppfylla skyldigheterna rörande försäkran om överensstämmelse och märkning. I detta fall kan det således åligga den som importerat maskinen till gemenskapen att kontrollera överensstämmelsen. Av uppenbara skäl har den som importerar en maskin från en medlemsstat till en annan inte någon sådan skyldighet, även om han enligt nationell lagstiftning anses vara "importör".

33. Enligt artikel 8.2 a i direktiv 98/37 är det tillverkaren, utan inblandning av tredjeman, som skall göra bedömningen av om en maskin som tillverkats i gemenskapen uppfyller kraven på överensstämmelse. Det är tillverkaren som skall upprätta dokumentationen enligt bilaga V till direktivet och försäkra sig om att de medel som han använt sig av för att uppfylla de grundläggande kraven återfinns i dokumentationen och att denna dokumentation på begäran kan ställas till de nationella myndigheternas förfogande.

34. För vissa typer av maskiner som innebär större säkerhetsrisker och som uttömmande anges i bilaga IV till direktivet föreskrivs ett strängare förfarande för bedömning av överensstämmelse. Enligt artikel 8.2 b i direktivet skall det anmälda organet utföra en EG-typkontroll på grundval av ett exemplar av maskinen enligt bilaga VI till direktivet. [5]

35. För det fall de maskiner som avses i bilaga VI har tillverkats i enlighet med de harmoniserade standarderna rörande samtliga grundläggande säkerhetskrav i den mening som avses i artikel 5.2 i direktiv 98/37, föreskrivs i artikel 8.2 c i direktivet mindre stränga valfria procedurer.

36. Såvitt avser målet vid den nationella domstolen är det fråga om en maskin som omfattas av bilaga IV A punkt 9 till direktiv 98/37. Således skall det anmälda organet vara med i förfarandet för bedömning av överensstämmelse. Då den här aktuella modellen av kantpressmaskin släpptes ut på marknaden fanns det ännu inte några harmoniserade standarder om tekniska specifikationer för denna maskinmodell. [6] Det var således obligatoriskt att göra en EG-typkontoll av denna maskin. Av begäran om förhandsavgörande framgår att det franska anmälda organet hade kontrollerat och godkänt maskinen.

5 — Det anmälda organet skall utses av medlemsstaterna. Organet skall uppfylla de minimikriterier för anmälan av organ som anges i bilaga VII till direktiv 98/37.

6 — Den harmoniserade standarden för kantpressar (EN 12622) antogs först i september 2001.

37. Av artiklarna 7 och 10 i direktiv 98/37 framgår att när det konstateras att en maskin med CE-märkning kan medföra säkerhetsrisker innebär detta att medlemsstaterna och tillverkaren, eller den som representerar honom i gemenskapen, skall uppfylla vissa skyldigheter för att undanröja denna säkerhetsrisk.

38. Direktiv 98/37 har tre fördelar i förhållande till "klassiska" direktiv om harmonisering av tekniska standarder. Det är flexiblare eftersom det möjliggör bättre lösningar för säkerhetsskydd som baseras på ny teknik utan att det därvid krävs att lagar antas i förväg. Direktivet genomför på en gång fri rörlighet för maskiner med CE-märkning, samtidigt som medlemsstaterna inte längre inom sina territorier får förbjuda, begränsa eller förhindra att maskinerna släpps ut på marknaden och tas i bruk. När direktivet tillämpas korrekt innebär det slutligen en hög hälsoskyddsnivå.

39. Härav följer att direktiv 98/37 innebär en fullständig harmonisering av vilka grundläggande hälso- och säkerhetskrav som maskinerna skall uppfylla. Samma sak gäller förfarandet för bedömning av överensstämmelse. Nationella bestämmelser om grundläggande hälso- och säkerhetskrav som maskiner skall uppfylla, inklusive bestämmelser om skyldigheter vid bedömningen av överensstämmelse, skall således vara förenliga med nämnda direktiv.[7]

40. En förutsättning för att det i direktivet föreskrivna systemet skall kunna fungera väl är att det finns en allmän omsorgsplikt som inte bara åligger maskintillverkarna, vars detaljerade skyldigheter anges i direktivet och dess bilagor, utan även de ekonomiska aktörer som agerar i ett senare led i distributionskedjan, exempelvis importörer, distributörer och slutliga användare av maskinerna. De skall försäkra sig om att de aktörer som agerar i tidigare led i distributionskedjan i vederbörlig ordning har fullgjort sina skyldigheter enligt direktivet. Om de underlåter att fullgöra denna omsorgsplikt kan de fel och brister som görs i tidigare led få återverkningar på det slutliga användningsstadiet för maskinerna med alla de risker för arbetstagarnas hälsa och säkerhet som detta medför. I detta avseende kan det i den nationella rättsordningen föreskrivas vissa särskilda skyldigheter för dem som importerar CE-märkta maskiner till det nationella territoriet och för övriga aktörer i distributionskedjan.

7 — Dom av den 8 maj 2003 i mål C-14/02, ATRAL (REG 2003, s. I-4431), punkt 44.

41. Den nationella domstolen har i detta mål ställt tolkningsfrågorna bland annat för att få klarhet i hur långt importörens och distributörens skyldighet sträcker sig och inom vilka gränser de enligt nationell lagstiftning kan hållas ansvariga för säkerhetsbrister.

42. I målet vid den nationella domstolen är det utrett att den franska tillverkaren genom de i artikel 10 i direktiv 98/37 föreskrivna åtgärderna hade för avsikt att fullgöra sina skyldigheter i fråga om märkning och överensstämmelse. Det är vidare utrett att maskinen inte överensstämde med bestämmelserna i direktivet, trots CE-märkningen och EG-försäkran om överensstämmelse. Eftersom Republiken Finland mot denna bakgrund konstaterat att maskinen kunde äventyra människors säkerhet, borde medlemsstaten i enlighet med artikel 7 i direktivet ha vidtagit alla lämpliga åtgärder för att avlägsna de aktuella maskinerna från marknaden.

B — *Skyldigheter som i nationell lagstiftning kan åläggas importörer och distributörer*

43. Om man i princip utgår från att vissa skyldigheter för importörer och distributörer kan följa av direktiv 98/37 och om man även utgår från att dessa skyldigheter i nationell lagstiftning kan definieras och förstärkas med civilrättsliga och straffrättsliga påföljder, skall omfattningen av dessa skyldigheter fastställas mot bakgrund av direktivets ordalydelse och systematik samt den verksamhet som normalt bedrivs av importörer och distributörer i distributionskedjan.

44. Det är i detta avseende uppenbart att det enligt direktiv 98/37 i första hand är tillverkaren som är ansvarig för att de maskiner som han tillverkar uppfyller grundläggande hälso- och säkerhetskrav och för att förfarandet för bedömning av överensstämmelse följs.

45. Det skulle således strida mot direktiv 98/37 om importören eller distributören åläggs att kontrollera huruvida en maskin, som av tillverkaren har förklarats stå i överensstämmelse med kraven i direktivet, står i överensstämmelse med dessa grundläggande krav. Importören eller distributören har för övrigt inte den tekniska och specifika vetskap som enbart tillverkaren har i egenskap av konstruktör och som krävs för att kunna uppfylla en sådan skyldighet. Att importörer och distributörer i nationell lagstiftning åläggs denna skyldighet innebär således ett allvarligt hinder för den fria

rörligheten för maskiner inom den gemensamma marknaden. Syftet med direktiv 98/37 är just att undanröja sådana hinder.

46. Kommissionen har i detta avseende med rätta hänvisat till domen i målet Wurmser och Norlaine. [8] I denna dom har domstolen slagit fast att skyldigheten för en importör att vid äventyr av ansvar kontrollera att den importerade produkten överensstämmer med gällande bestämmelse kan vara förenlig med artiklarna 28 EG och 30 EG endast om importören kan fullgöra sin skyldighet genom att uppvisa ett intyg från myndigheterna i den medlemsstat där produkten tillverkats eller ett annat intyg med liknande garantivärde.

47. Denna rättspraxis från domstolen slogs fast då det ännu på gemenskapsnivå inte fanns några allmänna regler som var tillämpliga på de berörda produkterna. Eftersom det i detta mål finns sådana gällande gemenskapsrättsliga bestämmelser skulle det stå i strid med logiken i de gemenskapsrättsliga bestämmelserna om fri rörlighet för varor om man utgick från att det finns mer omfattande skyldigheter för importören (eller distributören) än vad som tidigare av domstolen har ansetts vara förenliga med EG-fördraget i en situation då det ännu inte fanns några gemenskapsrättsliga bestämmelser.

48. Härav följer att de skyldigheter som uppställs i nationell lagstiftning inte får vara mer omfattande än vad som faller inom de gränser som uppställts av domstolen i domen i målet Wurmser och Norlaine, [9] om annat inte föreskrivs i själva direktiv 98/37. Varje nationell bestämmelse som ålägger importören eller distributören en skyldighet att kontrollera att en maskin överensstämmer med säkerhetskraven skall således anses strida mot gemenskapsrätten.

49. Inom ramen för dessa gränser får det i nationell lagstiftning uppställas vissa skyldigheter för importören och distributören. En förutsättning för detta är att dessa skyldigheter inte är oförenliga med den roll som dessa ekonomiska aktörer normalt har i distributionskedjan.

50. I artikel 2 i direktiv 98/37 åläggs medlemsstaterna att övervaka marknaden. De kan i detta avseende ålägga de ekonomiska aktörerna att samarbeta, exempelvis genom att hjälpa till med att få fram information från tillverkaren eller dennes representant vid bedömningen av huruvida maskinen står i överensstämmelse med direktivets bestämmelser. Denna samarbetsskyldighet kan även

8 — Dom av den 11 maj 1989 i mål C-25/88, Wurmser och Norlaine (REG 1989, s. 1105), punkterna 18 och 19.

9 — Ovan fotnot 8.

utgöras av att de ekonomiska aktörerna skall underrätta de behöriga myndigheterna om varje säkerhetsincident rörande levererade maskiner, förutsatt att de fått kännedom om sådan information.

51. Importörer och distributörer är även inom ramen för sin näringsverksamhet i allmänhet skyldiga enligt nationella civilrättsliga eller handelsrättsliga bestämmelser att agera på ett omsorgsfullt sätt även rörande de juridiska krav som är specifikt tillämpliga på de produkter som de saluför. Vad närmare gäller de maskiner som omfattas av direktiv 98/37 kan nämnda personer förväntas känna till vilken information som bör åtfölja produkten och tillhandahållas på det eller de officiella språken i den berörda medlemsstaten, vilka tecken som tyder på att produkten inte överensstämmer med uppställda krav samt huruvida produkten inte längre uppfyller de säkerhetskrav som den gjorde då den började saluföras. De skall således inte leverera sådana maskiner som de mot bakgrund av den information som de har i egenskap av näringsidkare vet eller borde ha känt till inte står i överensstämmelse med tillämpliga rättsliga krav.

52. Den allmänna omsorgsplikt som åligger distributören eller importören kan även följa av mer specifika skyldigheter i samband med lagring eller transport av vissa känsliga produkter.

53. Jag skulle även vilja framföra några reservationer när det gäller nationella bestämmelser som medför ansvar för importören eller distributören i fall då denne inte kunde lita på att försäkran om överensstämmelse är sanningsenlig. Sådana bestämmelser skulle kunna bryta mot de dubbla gränser som jag definierat i punkterna 48 och 49 ovan, dels eftersom de skulle kunna innebära en dold skyldighet att kontrollera att maskinen står i överensstämmelse med de grundläggande kraven, dels eftersom det ansvar som åligger tillverkaren enligt direktiv 98/37 även kommer att gälla för de aktörer som befinner sig i senare led i distributionskedjan. Båda fallen skulle kunna innebära att den fria rörligheten för maskiner hindras, vilket i så fall står i strid med det primära syftet med direktivet.

54. När det gäller den inre marknadens nuvarande struktur kan det i nationell lagstiftning inte längre göras någon åtskillnad såvitt avser samarbets- och omsorgsskyldigheten med utgångspunkt från om det är fråga om en aktör som importerar en maskin från en annan medlemsstat eller om en aktör som agerar på en annan nivå i distributionskedjan. Särskilt när det är fråga om stora varor sammanblandas distributionsnätverken inte längre med en territoriell uppdelning av medlemsstaterna.

V — Förslag till avgörande

55. Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag att domstolen besvarar tolkningsfrågorna från Korkein oikeus på följande sätt:

1) Bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/37/EG av den 22 juni 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om maskiner utgör hinder för att tillämpa nationella bestämmelser enligt vilka:

— den som importerar eller distribuerar en maskin som försetts med CE-märkning och åtföljs av en EG-försäkran om överensstämmelse skall kontrollera att denna maskin uppfyller de grundläggande krav som uppställs i direktivet,

— den som importerar eller distribuerar en maskin skall uppfylla de skyldigheter som enligt direktivet åvilar tillverkaren av maskinen.

2) Bestämmelserna i direktiv 98/37 utgör däremot inte hinder för att tillämpa nationella bestämmelser enligt vilka importören eller distributören, vid äventyr av civilrättsliga eller straffrättsliga påföljder, åläggs att

— försäkra sig om att maskinen har försetts med CE-märkning,

— försäkra sig om att tillverkaren eller dennes representant har följt förfarandet för bedömning av överensstämmelse,

— erhålla undertecknad EG-försäkran om överensstämmelse och försäkra sig om att denna försäkran verkligen avser ifrågavarande maskinmodell och innehåller nödvändiga uppgifter i detta avseende,

— försäkra sig om att maskinen åtföljs av en EG-försäkran om överensstämmelse.

3) För det fall en maskin vid importen inte åtföljs av en EG-försäkran om överensstämmelse på ett av de språk som används i det land där maskinen skall användas, innebär den yrkesmässiga omsorgsplikt som åvilar importören eller distributören att den som för in maskinen i det aktuella språkområdet skall uppfylla denna skyldighet. I förekommande fall gäller detta även bruksanvisningen.

4) Bestämmelserna i direktiv 98/37 utgör i princip inte heller något hinder för att importören eller distributören hålls ansvarig, om han kände till eller borde ha känt till att maskinen inte stod i överensstämmelse med tillämpliga grundläggande krav. En förutsättning för detta är att han därigenom inte åläggs någon skyldighet att själv kontrollera att maskinen står i överensstämmelse med dessa grundläggande krav eller någon annan skyldighet som enligt direktivet åvilar tillverkaren.